

Vec C-717/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

27. november 2023

Vnútroštátny súd:

Verwaltungsgerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

17. november 2023

Navrhovateľ v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

Bundesminister für Soziales, Gesundheit, Pflege und
Konsumentenschutz

Predmet sporu vo veci samej

Trestné konanie proti veľkoobchodníkovi s tabakovými výrobkami, ktorý údajne predával cigarety v balení s nepovoleným označením.

Predmet a právny základ návrhu

Výklad smernice 2014/40/EÚ; článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálna otázka

Má sa článok 23 ods. 2 v spojení s článkom 2 bodom 40 a článkom 13 ods. 1 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/40/EÚ z 3. apríla 2014 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa výroby, prezentácie a predaja tabakových a súvisiacich výrobkov a o zrušení smernice 2001/37/ES (Ú. v. EÚ L 127, 2014, s. 1) vykladať v tom zmysle, že zákaz uvádzať na trh tabakový výrobok, ktorého balenie zahŕňa prvky alebo charakteristické znaky týkajúce sa chuti, sa vzťahuje už na dodanie tohto tabakového výrobku veľkoobchodníkom do maloobchodnej predajne alebo len na predaj v maloobchodnej predajni spotrebiteľom?

Relevantné ustanovenia práva EÚ

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/40/EÚ z 3. apríla 2014 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa výroby, prezentácie a predaja tabakových a súvisiacich výrobkov a o zrušení smernice 2001/37/ES; články 1, 2, 13, 15, 23

Relevantné vnútroštátne predpisy

Tabak- und Nichtraucherinnen- bzw. Nichtrauchererschutzgesetz (Zákon o tabaku a o ochrane nefajčiarov, ďalej len „TNRSG“), BGBl. č. 431/1995 v znení relevantnom pre konanie vo veci samej, BGBl. I č. 66/2019; § 1, 2, 5d ods. 1 bod 3, § 14

Tabakmonopolgesetz 1996 (Zákon o tabakovom monopole z roku 1996 – „TabMG 1996“), BGBl. č. 830/1995, v znení relevantnom pre konanie vo veci samej BGBl. I č. 104/2019; § 5, 6, 8, 36

Stručný opis skutkového stavu a konania

- 1 V trestnom náleze, ktorý 30. mája 2022 vyniesol Bezirkshauptmannschaft Grieskirchen (okresný úrad v Grieskirchene, ďalej len „úrad“), bol veľkoobchodník uznaný vinným, že spoločnosť, ktorú zastupoval ako konateľ a ktorá bola zapojená do distribučného reťazca tabakových výrobkov, uviedla na trh cigarety tak, že ich dodala konkrétnej trafike s tvrdeniami „perfekt abgerundet“ a „mit slow curing“ na balení, ktoré sa týkali chuti.
- 2 Tým veľkoobchodník porušil § 14 ods. 1 bod 1 v spojení s § 2 ods. 1 bod 1 a § 5d ods. 1 bod 3 TNRSK, a preto mu bola uložená pokuta vo výške 1 000 eur (a náhradný trest odňatia slobody).
- 3 Veľkoobchodník podal proti úradnému trestnému nálezú sťažnosť na Verwaltungsgericht (správny súd, Rakúsko), ktorý sťažnosti vyhovel, napadnutý trestný nález zrušil a správne trestné konanie zastavil.
- 4 Verwaltungsgericht (správny súd) zdôvodnil, že úrad vychádzal z toho, že „uvádzanie na trh“ sa uskutočnilo dodaním tabakového výrobku do trafiky. TNRSK v § 1 ods. 2 preberá definíciu „uvádzanie na trh“ z článku 2 bodu 40 smernice 2014/40/EÚ. Z toho vyplýva, že „uvádzanie na trh“ sa uskutočňuje v maloobchodných predajniach alebo prostredníctvom predaja na diaľku spotrebiteľom. Rakúsky zákonodarca sa uspokojil len s prevzatím tejto definície. Na rozdiel od Nemecka v Rakúsku neexistuje žiadna právna úprava, ktorá by zabezpečovala, že všetci účastníci trhu v dodávateľskom reťazci sú zodpovední za uvedenie výrobku na trh. Podľa znenia definície je preto potrebné predpokladať, že „sprístupnenie“ spotrebiteľom znamená držanie tabakových výrobkov na priame dodanie spotrebiteľovi, t. j. posledný krok pred predajom spotrebiteľom, ktorý sa uskutočňuje napríklad v trafike. Veľkoobchodník teda „neuviedol na trh“ tabakový výrobok, pretože ho dodal prevádzkovateľovi maloobchodnej predajne (trafiky), ktorý bol tiež obchodníkom, a nie spotrebiteľom.
- 5 Úrad podal proti tomu opravný prostriedok „Revision“ na Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko). Príslušný spolkový minister [Bundesminister für Soziales, Gesundheit, Pflege und Konsumentenschutz (Spolkový minister sociálnych vecí, zdravotníctva, opatrovníctva a ochrany spotrebiteľov, Rakúsko)] následne vstúpil do konania namiesto úradu. V opravnom prostriedku „Revision“ sa uvádza, že počas rokovaní o smernici 2014/40/EÚ členské štáty vždy vychádzali z toho, že za dodržiavanie ustanovení tejto smernice sú zodpovední všetci účastníci trhu v distribučnom reťazci. V opačnom prípade by nebol možný účinný dohľad nad trhom s cieľom dosiahnuť a udržať vysokú úroveň ochrany zdravia.

Stručné odôvodnenie predloženia návrhu

- 6 Smernica 2014/40/EÚ výslovne nešpecifikuje, na ktoré hospodárske subjekty zapojené do obchodu s tabakovými výrobkami sa má vzťahovať zákaz uvedený

v článku 23 ods. 2 smernice 2014/40/EÚ. Pri odpovedi na túto otázku sa zdá byť rozhodujúci výklad pojmu „uvádzanie na trh“.

- 7 Podľa článku 2 bodu 40 smernice 2014/40/EÚ „uvádzanie na trh“ znamená sprístupnenie výrobkov bez ohľadu na miesto ich výroby spotrebiteľom, ktorí sa nachádzajú v Únii, odplatne alebo bezodplatne, a to aj predajom na diaľku. Právnu definíciu pojmu „sprístupnenie výrobkov“, ktorý zase tvorí ústrednú zložku pojmu „uvádzanie na trh“ smernica 2014/40/EÚ neobsahuje. V článku 2 bode 35 smernice 2014/40/EÚ sa „spotrebiteľ“, ktorému sa výrobky sprístupňujú, vymedzuje ako fyzická osoba, ktorá koná na účely, ktoré nesúvisia s jej obchodovaním, podnikaním, remeslom ani povoláním. Podľa článku 2 bodu 41 smernice 2014/40/EÚ je „maloobchodná predajňa“ každá predajňa, kde sa tabakové výrobky uvádzajú na trh, a to aj fyzickou osobou (v konaní vo veci samej ide o trafikú).
- 8 Znenie definície v článku 2 bode 40 smernice 2014/40/EÚ neposkytuje jasnú odpoveď na otázku, či je tabakový výrobok „uvedený na trh“ len vtedy, keď je sprístupnený spotrebiteľovi, alebo keď je sprístupnený v maloobchodnej predajni. Zatiaľ čo v článku 2 bode 34 a článku 18 ods. 1 smernice 2014/40/EÚ sa odkazuje na cezhraničný predaj tabakových výrobkov „spotrebiteľom“ [an Verbraucher] na diaľku, v článku 2 bode 40 smernice 2014/40/EÚ [v nemeckom znení] sa nehovorí o sprístupnení tabakových výrobkov „an“, ale „für Verbraucher“. Podľa názoru Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) to nevylučuje chápanie, podľa ktorého pod pojem „uvádzanie na trh“ patrí už sprístupnenie tabakového výrobku maloobchodnej predajni – a nielen sprístupnenie priamo spotrebiteľovi.
- 9 Pokiaľ ide o definíciu článku 2 bodu 40 smernice 2014/40/EÚ, Súdny dvor rozhodol, že v súlade s obvyklým významom výrazu „sprístupnenie“ treba vychádzať z toho, že tabakový výrobok je predmetom „uvádzania na trh“, ak si ho spotrebiteľia môžu zaobstaráť, čo je už prípad, keď je tabakový výrobok k dispozícii v predaji, a to už pred jeho nákupom a zaplatením (rozsudok Súdneho dvora z 9. marca 2023, *Pro Rauchfrei e. V.*, C-356/22, bod 20). Ak by sa toto chápanie pojmu „uvádzanie na trh“, ktoré sa vzťahuje na spotrebiteľa, uplatnilo na konanie vo veci samej, dodávka tabakového výrobku veľkoobchodníkom by ešte nepredstavovala „uvádzanie na trh“, pretože podľa TabMG 1996 môže veľkoobchodník v zásade dodať tabakový výrobok len trafikantom. Na druhej strane spotrebiteľia nemôžu získať tabakové výrobky od veľkoobchodníka.
- 10 Rozsudok vo veci C-356/22 sa týkal výkladu tzv. zákazu zakrytia zdravotných varovaní v článku 8 ods. 3 smernice 2014/40/EÚ, a nie článku 13 ods. 1 písm. c) smernice 2014/40/EÚ o prezentácii tabakových výrobkov. Išlo o uplatnenie pojmu „uvádzanie na trh“ na špecifickú formu predaja tabakových výrobkov spotrebiteľom v maloobchodnej predajni. Vzhľadom na tieto rozdiely Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) zastáva názor, že sa zdá byť sporné, či sa vyjadrenia Súdneho dvora v rozsudku vo veci C-356/22, bod 20, majú chápať tak, že „uvádzanie na trh“ tabakových výrobkov vždy, bez ohľadu na vecnú súvislosť s konkrétnym ustanovením smernice 2014/40/EÚ, vyžaduje, aby

bol tabakový výrobok sprístupnený priamo spotrebiteľovi (napr. predajom), a nemôže sa vyskytovať už v skoršej fáze dodávateľského reťazca. Generálny advokát Tančev vo svojich návrhoch vo veci C-370/20 *Pro Rauchfrei e.V.*, bod 38, ktoré predchádzali rozsudku vo veci C-356/22, uviedol, že na to, aby bol tabakový výrobok „uvedený na trh“, stačí, že je sprístupnený spotrebiteľom v Únii, pričom v zátvorke dodal: „(čím je vylúčený veľkoobchod)“. Súdny dvor však tieto tvrdenia vo svojom rozsudku vo veci C-356/22 neprijal.

- 11 Podľa názoru Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) existujú tiež dobré dôvody na názor, že tabakový výrobok je, pokiaľ ide o dodržiavanie predpisov týkajúcich sa vzhľadu balenia, „uvedený na trh“ nielen vtedy, keď je priamo sprístupnený spotrebiteľovi.
- 12 Smernica 2014/40/EÚ používa pojem „uvádzanie na trh“, ako je všeobecne opísaný v článku 2 bode 40, v rôznych kontextoch. Niektoré z týchto ustanovení zakazujú „uvádzanie na trh“ určitých tabakových výrobkov vzhľadom na ich zložky, ako napríklad článok 7 ods. 1, 6, 7 a 9 alebo článok 17, alebo podmieňujú „uvádzanie na trh“ splnením požiadaviek tejto smernice, ako napríklad článok 8 ods. 1, článok 15 ods. 1 a článok 20 ods. 1 a 3 písm. a). Iné ukládajú výrobcovi a dovozcom povinnosť informovať vnútroštátne orgány pred alebo po „uvedení na trh“ tabakových výrobkov, ako napríklad článok 5 ods. 1, článok 6 ods. 4, článok 19 ods. 1, článok 20 ods. 2 a článok 22 ods. 1. Ďalšie sa týkajú maloobchodných predajní, kde sa tabakové výrobky „uvádzajú na trh“ priamo spotrebiteľom, ako napríklad článok 2 bod 41 a článok 18 ods. 2.
- 13 Z takéhoto systematického posúdenia smernice 2014/40/EÚ vyplýva, že pojem „uvádzanie na trh“, ako je všeobecne opísaný v článku 2 bode 40, sa môže vzťahovať na rôzne hospodárske subjekty zapojené do obchodu s tabakovými výrobkami v závislosti od jeho spojitosti s konkrétnym hmotnoprávnym ustanovením smernice a v závislosti od konkrétnej konštelácie. Povinnosť členských štátov zabezpečiť v súlade s článkom 23 ods. 2 smernice 2014/40/EÚ, aby sa „na trh neuvádzali“ tabakové výrobky, ktoré nie sú v súlade s touto smernicou, by sa preto mohla – v závislosti od kontextu a skutkových okolností prípadu – v jednom prípade už vzťahovať na výrobcov, dovozcov alebo veľkoobchodníkov, v inom prípade však len na prevádzkovateľov maloobchodných predajní.
- 14 Napríklad vo veci samej v prípade C-356/22 mal iba prevádzkovateľ maloobchodnej predajne prostredníctvom vzhľadu svojho predajného automatu vplyv na to, aby varovania na balení cigariet neboli v rozpore s článkom 8 ods. 3 prvou vetou smernice 2014/40/EÚ zakryté. Na druhej strane v tomto konaní vo veci samej môže najprv výrobca (balení) cigariet navrhovať ich vzhľad v súlade s ustanoveniami článku 13 smernice 2014/40/EÚ. Aj dovozca alebo veľkoobchodník sa však môže rozhodnúť, či v dodávateľskom reťazci tabakových výrobkov postúpi ďalej balenie, ktorého vzhľad nie je v súlade s požiadavkami tejto smernice. To isté platí aj pre predaj takéhoto výrobku trafikantom spotrebiteľovi v jeho maloobchodnej predajni.

- 15 Zdá sa, že takéto chápanie pojmu „uvádzanie na trh“, ktorý sa v závislosti od kontextu konkrétneho ustanovenia smernice 2014/40/EÚ vzťahuje na všetky alebo len niektoré hospodárske subjekty zapojené do obchodu s tabakovými výrobkami, prevzal aj nemecký zákonodarca pri transpozícii smernice 2014/40/EÚ. Podľa vnútroštátneho práva sa vymedzenie pojmu „uvádzanie na trh“ má vzťahovať nielen na priame dodanie tabakového výrobku spotrebiteľovi, ale na akékoľvek dodanie v ktoromkoľvek štádiu dodávateľského reťazca tabakových výrobkov, od výrobcu až po maloobchodnú predajňu.

PRACOVNÝ DOKUMENT